

NIMRÓD SAFARI

Nemzetközi vadvédelmi és vadászati magazin
International Wildlife and Hunting Magazine

About the
Importance of
the Gunlock Action

**A lakat-
szerkezet
fontosságáról**

In Dusk
of Congo

**Kongó
homályában**

Hunts in the
Land of Peacocks

**Vadászatok
pávaországban**

PUBLISHED BY THE NIMRÓD HUNTING MAGAZINE
KIADJA A NIMRÓD VADÁSZÚJSÁG

NIMRÓD
SAFARI

Vol. 5 no. 2
June-July-August 2011
EUR 3.00

2011
2

5. évfolyam 2. szám
2011. június-július-augusztus
680 Ft (előfizetőknek 595 Ft)

Ki itt a főnök?

A lakatszerkezet fontosságáról

[Szollár András
APSI nemzetközi lőinstruktor
www.soretloves.hu]

Ha egy billenő csövű sörétes puskát vizsgálunk, annak 3 fő részegységét a cső, az agy és a kettőt összekötő zártest képezi.

A lakatszerkezet a zártesthez kapcsolódik, vagy annak része, és azt gondolhatnánk, hogy az felelős a cső (csövek) és a zártest össze-„lakatolásáért”.

Ám ez ebben az esetben nem így van. A lakatszerkezet a puska el-sütéséért felel és nem más, mint egy energiát tároló mechanizmus. Ezen energiát a lövéskor a lövő fejében megszületett idegi parancs alapján, a vadászpuskán az elsütő billentyű(k) segítségével „szabadítjuk fel”.

A kalapács, amely a lakatszerkezet része, az ütőszeg egyik végére csapva – annak másik végével a csappantyút megütve – beindítja az explóziót.

A használat, a gyakorlás alkalmával minél jobban megérezzük, kiismerjük a szerkezet működésének finomságát, annál pontosabb lesz a gondolat sebességével megfogalmazott akaratunk.

A „Most!” idegi parancs mögött érvek sorakoznak, amelybe a sebesség, a távolság, a lendület, némi trigonometria és a csuda tudja még mi minden nincs hirtelen beleszámítva. Akkor szolgál a legjobban, ha az elménk millisecundum pontossággal kiismeri, megérzi, hogy mikor fog a mutatóujjunk által préselt mechanika elsülni.

A sörétlövés az állandóság művészete.

Fizikai féleségünkhöz, idegrendszeri sajátosságainkhoz, stílusunkhoz keresünk nekünk passzoló, jól fekvő puskát, annak csöveihez a jó szórásképet adó patront, olyant, amelynek sebessége állandó. Egy mozgó célpont eltalálása éppen elég extra, gyorsan változó adattal terheli meg koponyánk szürke állományát, ezért eme változókhöz kell minél nagyobb állandóságot – puskát és patront – hozzárendelni.

A rossz elsütő mechanizmushoz, lakatszerkezethez nem lehet hozzászokni. Azért nem, mert olyan mint a szél, mindig más az ereje, változhat az elsütésének úthossza,

vagy – ami ebben az esetben – a lehető legrosszabb, olyan, amelyik akaratunk ellenére váratlanul felkeményedik. A jó sörétlövés „feszesen” soktényezős rendszerében tehát lehetetlen „együtt élni” egynél több örök változóval! Éppen akkora zavart okoz a lövő fejében, mint az a puská, amelyik sokszor „csütörtököl”. Ezért kimondhatjuk, hogy a jó sörétes puská lelke az elsütőmechanika, a lakatszerkezet. A sörétlövés rejtelseinek kutatása közben a primán sülő puskához – annak állandó elsütő erejéhez, a működésének egyforma úthosszához, finomságához – könnyebb hozzászokni, mint bármelyik jó-

fajta villányi vereshez. Ellenben a rossz tervezés, a silány, gépi kivitelezés, a műanyag alkatrészek, a rosszul ápol, elkopott rendszer, a kontár fegyver-„művelten” áldatlan beavatkozása mind-mind oka lehet egy rossz elsütőszerkezetnek.

A sörétes puskákat lakatszerkezetük szerint az alábbi fő típusokra oszthatjuk:

1. oldallakatos,
2. boxlakatos, zömében Anson–Deeley féle rendszerű,
3. egyéb lakatosok, mint pl. a billentyűtalpra szerelt lakatok vagy a Westley Richards féle kivethető lakatok.

A boxlakatos puskák az elsütő mechanikát a zárttesten belül rejtették el, míg az oldallakatos modellek esetében a két oldalsó lemezre szerelték fel az elsütő rendszert, mindegyik csőhöz egyet-egyet. Ezeket a műszaki irodalom jól tárgyalja, e témát most a műszaki aspektus oldaláról nem érintenénk.

Am felmerül a kérdés, mi volt az oka a gyakorlatban a különféle lakatszerkezetek elterjedésének? Manapság – mi magunk – a jó lövés és a biztonságos működés szempontjából melyikre tegyük le voksunkat?

A gyártás/gyárthatóság oldaláról általánosságban elmondható, hogy az oldallakatos puskák elkészítése jóval több időt emészt fel, mint boxlakatos társaiké. Egy – a legjobbak közül való – oldallakatos elkészítése kb. 120 munkaórát igényel és mivel általában párban dolgoznak, ezért mindjárt 240 munkaórával számolhatunk. Ennyi idő alatt 2 komplett, közepes minőségű boxlakatos puskát lehet elkészíteni!

Egy másik szempont szerint manapság fontos a „dizájn”, amely a fő meghatározó eleme lehet egy termék sikerességének. Az oldallemezek, amelyek „belsejére” az oldallakatosokat szerelik – egy box lakatos puskán ezek lehetnek csak díszítőelemek – a vésnök (vagy a lézergravírozó masina) számára nyújtanak nagyobb felület – a termék tetszősebbé tétele érdekében. A marketing része az optikai tuning és a „szemre véve” alapján célozza meg és találja el a gyanútlan vevőt. A vésett, cirádás, néha csicsás a jobban eladható, ha pedig egy luxus „10+ stb...” fával szerelik, azt gondolhatnánk, hogy a legjobb házból származó termékkel van dolgunk.

Kémen oldallemez

Westley Richards kivethető boxlakat, prémium kategória

Kanyarban

Az oldallemezes puskák, amelyek az oldallakatos puskákat próbálják a külsőben utánézni, legtöbbször boxlakatos rendszerek. Az oldallemezeknek ekkor valós funkciója nem más, mint tetszetősebbé tenni a puskát, amelyen így a véset, jól kinéző felületeket növelik meg.

Az oldallakatos puskák könnyen felismerhetők az oldallemezeken elhelyezkedő csapokról, azok számából pedig (általában 5 vagy 7), a féleségét lehet kitalálni. Bár némi sznobizmusért itt sem kell messzire mennünk, hiszen vannak a legjobb féle oldallakatosok között olyanok, melyeken elrejtették a csapokat. Ellentétben azokkal a boxlakatos, oldallemezes modellekkel, ahol az oldallemezeken belül semmi nincs, csak apró álcsapok. Művészi alkotás, igazi remekmű az egyik, silány utánzat a másik. Kívülről úgy néz ki, mint ha... de belülről nem az!!

A csábos külső mélyen eltakarhatja az esszenciát: A jó puska „belülről” jó, a külső csak másodlagos!

Egy oldallakatos elkészítése igazi szakértelmet igényel. Egy alkalommal Steve Clark barátomat próbáltam faggatni a jó oldallakatos titkáról, aki 21 éve dolgozik a Holland & Holland cégnél, megjárta annak valamennyi munkapadját és most a javító részleg vezetője. Álszerénység nélkül válaszolta: – András, én csak 3 évig készítettem lakatosokat, kérdezd meg Robot, ő 11 éve csinálja!

Kevesen tudják, hogy a legjobb oldallakatosokon a lakatos a zárttestnek nem egye-

nes folytatásai, hanem „szöveget” zárnak be azzal. A jobb vállas lövőnek jobbra, a bal vállról lövőnek balra dőlnek. Éppen annyit, amennyit a méretre agyazás megkövetel.

Logikusan következik, hogy a „kanyarbelső” lakat rövidebb, és annak minden alkatrésze a kanyaríven „fordul”, míg a „kanyarkülső” lakat hosszabb íven megy. Többek között ez egy biztos jele a leggondosabban elkészített oldallakatos remekműveknek. Használhatóságukat tekintve is ezek

Antonio Zoli – kivehető versenysütés

nyújtják a legtöbbet. Az elsütőerő jobban szabályozható, finomabbra állítható és kies körülmények, mint rekkenő meleg vagy csipős hideg sem változtat tulajdonságain.

A jó lövés szempontjából ezek a legfontosabb jellemzők.

Angolhonban, a viktoriánus éra vége felé vált kifinomulttá az oldallakatos, rejtett kaskasos sörétesekkel való párpuskázás. A jó töltőgetővel történő ikerpuskák gyors váltásával történő vadászati mód lett a sörétpuskázás

Az eredeti forrás – Holland & Holland

legnemesebbike. (A mai napig is az!) Előfordult azonban, hogy egy szőlő madár egy patronnal történő meglövése után a lövő – logikusan – puskát váltott. Egy grouse-vadászaton, esős időben a váltás azonban nem mindig sikerült jól, és a puska a kézről kicsúszva a kemény, köves talajon landolt. Az egyik csőben lapuló éles patron veszélyeztette a

töltőgető vagy a gazda épségét! Ekkor alkották meg a jobb oldallakatosokra azt a speciális „elkapó” mechanizmust, amely véletlen elsülés esetén nem engedi az ütőszegre csapni a kalapácsokat, hanem „félúton” elkapja azokat. Ily módon téve biztonságossá a jó oldallakatos puskákat. Ez persze extra alkatrészek beépítését és munkaidő ráfordítást igényel a gyártótól, de a jobb sörétesek alaptar-

tozéka ma is ezen elmés szerkezet. Megállapíthatjuk, hogy e speciális és lényeges tulajdonságaik végett tehát a jó oldallakatosok általában biztonságosabbak.

A terepen a gyors rugó- vagy ütőszegcsere is lehetővé válik, hiszen a nyitófüllec ellátott darabokon kézzel kihajtható a lakatokat egybefogó csavar és ezzel könnyen hozzáférhetővé és kicserélhetővé válnak a hibás alkatrészek.

A boxlakatos puskák kétségtelen előnye az egyszerűség, mely az adott anyagokkal és megmunkálással jó minőségben gyártható.

A boxlakatos puskákban lakatszerkezetében általában 3 fő alkatrész található, ezért, mivel kevesebb alkatrészből állnak, mint egy oldallakatos puska, lényegesen olcsóbbak.

Igaz, általában robusztusabbak, ám egyszerűségüknél fogva könnyen javíthatóak egy hozzáértő fegyverműhelyben. Azonban némelyik típus lakatszerkezete „beszabályozhatatlan”, karcosan, felkeményedve, vagy nehezen sül.

Néhányan a boxlakatos puskákra esküsznek, mert nézetük szerint minél kevesebb fát kell az agyból eltávolítani, annál erősebb marad annak nyakrésze. Úgy vélik, hogy a kevesebb alkatrész kevesebb hibalehetőséget hordoz magában, ezért tartják a boxlakatos puskákat jobb megoldásnak.

Az összehasonlításban az oldallakatosok előnyére az alábbi tényezők írhatók:

– általában jobb puska balansz, (kivétel azonban mindig akad!),

Nyitófüllec ellátott oldallakat

Amiért „box”-lakatnak nevezik – alapverzió

– finomabban szabályozható, a lövő kénye kedve szerint állítható elsütő mechanika, – a lakatok könnyebben hozzáférhetők, tisztíthatók, olajozhatók, javíthatók, – biztonságosabbak.

Drága boxlakatos puskán ez idáig egyetlen egy típusnál láttam a biztonságot megnövelő, az oldallakatosokon fellelhető „elkapó” mechanikát.

Azonban ne „írjuk le” a boxlakatos puszkákat!

Nem kétséges, hogy egy jó boxlakatos jobb, mint egy gyenge oldallakatos modell.

A versenysport mindig is különleges követelményeket támaszt a puska gyártója elé, egyúttal a legjobb tesztelési lehetőséget is nyújtja. Némely műfajában 3 perc áll egy rotte lövése közben a versenyző rendelkezésére, hogy a puskáján egy eltörött ütőszeg vagy rugót cseréljen. Ez ugyan nem fordul elő gyakran, de el lehet képzelni, ha valaki éppen élete legjobb formájában lövi egyik korongot a másik után, és a rugó- vagy ütőszegtörés végett puskacserére kényszerül, idegen puskával kénytelen a versenyt befejezni. Győzelmi esélye – légyen bármilyen nagy formában – a töredékre csappan.

E különleges követelmény miatt találták ki a billentyűtalpra szerelt, kivethető elsütő rendszert. Gyártása persze ennek is élőmunkaigényes, ám ha ilyen puskát fogunk kezünkbe, biztosak lehetünk lakatszerkezetének kiválóságában.

A gyártás során a lövő igényei szerint állítják be az elsütés erejét. Általánosságban – ha a megrendelő erről másképp nem ren-

delkezik – a szakma „1/2-es ökölszabályát” alkalmazzák. Ez pedig a következő: – ha pl. a sörétes puska súlya 3 kp, az elsütő erő 1,5 kp. Ha két billentyűvel rendelkezik a puska, a második elsütőbillentyűt kissé keményebbre állítják. Ezen értékeket mindig az elsütés irányába mérik.

Ismerek traplövőt, aki a 0,8 kp finomságúra állította a puskáját. Ilyen értéket persze csak egy különlegesen jól elkészített lakaton lehet beállítani, az egyszerűbb vagy tucatlakatokon ez túl kockázatos lenne.

A legjobb lövők tehát a lakatszerkezetre, annak jószágára a legkényesebbek. Az érzés, amely a jó lakatszerkezetet használva kialakul gyors, precíz és bársenyos. Őket figyelve, az elsütés minden lövésüknél sima, puha. Kontrasztja ennek az a görcsös rángatás, amely adódhat a visszarúgás okozta félelemtől, vagy a silány lakatszerkezet miatt.

Elsütő billentyű „lefagyás” néven ismert az a jelenség, amikor az idegi parancs nem „jut el” a mutatóujj végéig, vagyis a lövő a puskát nem tudja „elsőre” elsütni.

Igaz, a bekövetkező hibázást nem csak a rossz elsütő mechanika okozhatja, hanem egyéb okai is lehetnek, mint öregség, idegi fáradtság stb.

Az ormánsági Sellyéről, I. József orvos, kedves veterán koronglövő barátom mesélt egyszer, hogy egy verseny alkalmával sorozatosan nem tudta elsütni a puskáját, mert a mutatóujja nem hajtotta végre az idegi parancsot. Elkeseredésében – bele nagyot harapva – emígy kiáltott: – Hát ki itt a főnök? 🐾

AUSZTRIA EGYIK LEGPATINÁSABB VADÁSZATSZERVEZŐ IRODÁJA

- Köszálkecske-vadászat Kirgizisztánban; repülőjeggyel 3900 EUR
- Zergevadászat Ausztriában, 1000 EUR-tól
- Bivalyvadászat Zambiában vagy Zimbabweban, 11 500 EUR
- Bivalyvadászat Tanzániában (Selous) kapitális méretű bivalyokra, 15 000 EUR
- Impalavadászat Dél-Afrikában; nem vadászó kísérővel, 1490 EUR
- Vadászat Namíbiában, 8 napos teljes ellátással, 1200 EUR
- Siketfajd- és nyírfajdvadászat Svédországban, 1190 EUR
- Jávorvadászat Kamcsatkában; repülőjeggyel (Bécsből vagy Budapestről), 8500 EUR
- Vadászat szibériai őzbakra (900 g) Oroszországban (Kurgan) teljes ellátással és repülőjeggyel (Bécsből vagy Budapestről), 3700 EUR
- Jávorvadászat Kanadában, 3990 EUR
- Marco Polo-juh-vadászat Tádzsikisztánban; repülőjeggyel (Bécsből vagy Budapestről) 19 900 EUR

Szolgáltatásainkat a magyar vadászok is már 24 éve igénybe veszik. Magyar munkatársunk minden érdeklődő vadász rendelkezésére áll: 06-70/524-6918

JAGDREISEN NINAUS GMBH

Oberblumeggstrasse 33, A - 8502 Lannach
Tel. 0043 / 3136 81738, Fax. 0043 / 3136 817384
Web: www.jagden.at, E-Mail: office@jagden.at